

Анеля ПОЛЬЩАК

ЗЛОЧИН ТА ПОКАРАННЯ
ПРИЯТЕЛЯ НЕБІЖЧИКАОлександр Лазарєв у фільмі
"Приятель небіжчика".

Новий фільм В'ячеслава Криштофовича "Приятель небіжчика" вражає своєю глибиною і стриманістю. В порівнянні з однойменним романом Андрія Куркова (за яким і написано сценарій самим автором роману) фільм вийшов надзвичайно сконденсованим і зосередженим на головній думці.

Анатолій, головний герой фільму, потрапляє в типову для нашого часу ситуа-

цію - стає безробітним. З цього випливають його численні проблеми - фінансові негаразди, розладнані стосунки з дружиною, гірка, безвихідна самотність. Жити так далі, здається, неможливо. От і вирішує герой замовити власне вбивство. Тільки про це, окрім самого Анатолія, ніхто не знає, бо замовлено вбити нібито залицяльника дружини. Хоча, власне, цим особливо ніхто і не цікавиться, оскільки вбити людину на замовлення в наш час не така складна справа, а гроші на це колишній однокласник, який вибився у продавці кіоску, обіцяв позичити.

Та в ті лічені дні, які залишились до часу замовленого вбивства, в Анатолія прокидається смак до життя, хай навіть майже жебрацького і безнадійного. Проте відступити, виявляється, вже неможна, бо закручує кримінальне життя, як ланцюгова реакція, яку не зупинити. Для самозахисту герой змушений найняти людину, щоб вбити того, хто полює на нього.

Попри всю складність ситуації і нерозважність, з якою Анатолій вступив у "нове" життя, він таки залишається людиною. Вміє співчувати, прагне захистити життя інших людей від навалюючої корозії цінностей світу суто матеріальних інтересів. Іноді, здається, люди в тому й не дуже винні, бо просто опи-

нилися без засобів для прожиття.

Анатолій на їхньому тлі виглядає розгубленим, перебуваючи в стані постійної меланхолії, задумливості. Проте сильнішим залишається в ньому прагнення бути нормальною людиною, віддавати свою любов і піклуватися про когось.

Головну роль зіграв Олександр Лазарєв, правдиво і талановито втілюючи образ свого героя. Він передає стан героя не стільки словами, скільки виразом обличчя, мовчанням. Героїнь, які з'являються в житті Анатолія і, власне, мало чим відрізняються одна від одної за своїм світоглядом та настановою в житті, втілили Анжеліка Неволіна, Олена Корікова, Тетяна Кривицька.

Попри детективність та імпресіоністичну манеру у фільмі передано стан глибокого занурення в себе, що за стилем і способом подачі наближує до "Злочину і кари". Ситуація знайома і типова для людини, світогляд якої відрізняється від загальноприйнятої норми світу, що в більшості своїй живе так, ніби ніколи не було законів справедливості та любові. Спроба жити саме так обертається муками сумління. Це і приводить Анатолія до прагнення покутувати те зло, яке він заподіяв іншим. Оскільки це він робить широко, з відкритим серцем, то і життя знову розкриває йому свої обійми, приймаючи до свого вічного колообігу.

Олександр
МУРАТОВ

"Нічия"

Мені в цілому подобаються фільми В'ячеслава Криштофовича. Він справжній професіонал. Але не останній його фільм "Приятель небіжчика". Криштофович зробив тут не більше того, що повинен робити кожний професіональний режисер. Просто люди, які цього мінімуму не роблять, але займаються (як вони думають) режисурою, бездарні шахраї. Таких зараз в Україні багато.

Сценарій письменника пана Куркова, який ліг в основу фільму, виглядає, з одного боку, дуже схематичним, раціональним, є демонстративно вибудованою конструкцією, а, з другого боку - це недостатньо елегантно виконана побудова, яка аж ніяк не тягне на притчу. Часом думаєш, що це комедія чи пародія, але потім переконаєшся, що елементарна еkleктика.

Якщо подивитися на цю історію з точки зору реального життя, то мимоволі виникають сумніви, чи мали автори фільму коли-небудь справи з кіллерами? З фільму складається враження, буцімто найняти у Києві вбивцю не важче, ніж викликати телевізійного майстра. (Такий собі Чикаго 20-х років!)

Наївно-схематичний сюжет побудований на тому, що героєві фільму трохи набридло жити, а самому піти з життя чомусь не хочеться. Тому він у досить підлий спосіб дістає гроші і наймає кіллера, щоб той його вбив. Герой знаменитого роману І.Еренбурга "Хуліо Хуреніто" покінчив з життям ще більш оригінальним способом - о сьомій вечора вийшов у нових чоботях на головну вулицю міста Конотопа. Вранці знайшли його роздягнений труп.

Але Хуліо Хуреніто довів справу до кінця. А герой Куркова-Криштофовича замовив вбивство і злякався. І побіг до іншого кіллера і, заплативши йому вже не 500, а тільки 350 баксів (150 пропив!), замовив вбити першого кіллера, що той і зробив.

Ця історія зроблена не за законами реального життя, а як криваво-солодка казочка, нічим не краща за американські мильні опери, але на французький (фільм спільний з французами) кшталт.

Принципових відкриттів тут немає. Це суцільні варіації на тему фільмів "Качине полювання", "Польоти уві сні та наяву" і "Помилуй та прости". Глибинного проникнення у суть сучасних проблем і близько немає. Різниця між ажіотажем навколо стрічки і її якістю настільки різюча, що мимоволі вона здається навіть гіршою, ніж є насправді.

Актори грають більш-менш нормально. Виділити можна хіба що дівчину, яка виконує роль маленької повії. Вона своєю щирістю раз-по-раз переграє всіх, особливо головного героя.